

برگزاری آیین های سوگواری اباعبدالله حسین (ع) از گذشته تاکنون

از ابتدای خلقت حضرت آدم (ع) تا زمان وقوع حادثه جانگداز کربلا، جریان شهادت سید و سالار شهیدان امام حسین (ع) همواره مطرح بوده و پیامبران در زمان حیات شان به این رویداد واقف بودند.

تبریز- از ابتدای خلقت حضرت آدم (ع) تا زمان وقوع حادثه جانگداز کربلا، جریان شهادت سید و سالار شهیدان امام حسین (ع) همواره مطرح بوده و پیامبران در زمان حیات شان به این رویداد واقف بودند.

صحابه رسول خدا(ص) نیز به واسطه پیامبر اکرم (ص) از حوادثی که قرار بود در آینده اتفاق بیفتد، آگاه بوده و برای امام حسین(ع) اشک ماتم می‌ریختند.

از منابع تاریخی و آیات و احادیث معتبر چنین برمی آید که سوگ و عزاداری سالار شهیدان بسیار پیش از وقوع این حادثه جانشین رواج داشته و پس از وقایع دشت کربلا نیز عزاداری برای امام حسین(ع) و 72 یار باوفایش به فرهنگی جاوید در حیات شیعه تبدیل شده است.

پس از وقوع حادثه کربلا، اولین کسانی که این مصیبت را نقل کردند حضرت سجاد (ع) و عقیله بنی‌هاشم 'زینب کبری' (س) و دیگر بازماندگان واقعه عاشورا بودند.

امام زین‌العابدین (ع) هم پیوسته سوگوارعاشورا بوده و برای این مصیبت بزرگ، مدت 35 سال عزادار مانده و در زنده نگه داشتن واقعه کربلا و نام و یاد سرور شهیدان، نقش مهمی را ایفا کرد.

امام باقر(ع) نیز که خود در واقعه غم‌انگیز کربلا حضور داشت، ذکر مصیبت عاشورا را در صحرای عرفات توصیه می‌نمود.

بنا به منابع متعدد و بی‌شمار تاریخی و مذهبی امام صادق(ع) نیز در بیت شریف خود، فضا و مقدمات عزاداری امام حسین(ع) را مهیا کرده و می‌فرمود:

پدرم هرگاه از مصیبت سیدالشهداء (ع) یاد می‌کرد، اشک در دیدگانش جاری می‌شد.

نگاه اجمالی به تاریخ شیعه حاکی از آن است که محرم‌الحرام همواره ماه حزن اهل بیت بوده و امامان معصوم (ع) همیشه در این ماه عزادار بودند، چنانکه امام علی‌بن موسی‌الرضا (ع) نیز اهمیت فراوانی به عزاداری امام حسین (ع) می‌دادند.

قصیده‌دعبل که در حضور امام 'رضا'(ع) در رثای اباعبدالله (ع) خوانده شده و از معروفیت بسیاری برخوردار است، سندی بر تداوم فرهنگ عزاداری برای سالار شهیدان در 14 قرن گذشته است.

واقعه حادثه عاشورا یکی از روشن‌ترین فصول تاریخ شیعه بوده و از این رو اهل بیت (ع) به خصوص دوران امامت امام جعفر صادق(ع) و امام رضا (ع)، در هر فرصتی به روایت این حادثه جانگداز پرداخته و جزئیات آن را تشریح کرده‌اند.

پس از ائمه معصوم (ع)، هادیان امت شیعه به تاسی از اهل بیت عصمت و طهارت و امامان، واقعه قیام کربلا را زنده نگه داشته و عزاداری امام حسین (ع) توسط وارثان مکتب اهل بیت در طول قرن‌های متمادی، رونق خود را حفظ کرده است.

بنا بر روایت تاریخ، حتی در عصر مامون و بعضی دیگر از خلفای عباسی که شیعیان آزادی عمل کمی داشتند به طور آشکار مجلس عزاداری سرور شهیدان برپا می‌شد.

بعد از حکومت معتصم عباسی، به دلیل سخت‌گیری حکام ستمگر وقت، عزاداری شهیدان کربلا به صورت مخفی انجام می‌شد تا اینکه در سال 352 هجری قمری، معزالدوله دیلمی از سلاطین بزرگ و مقتدر آل بویه، عزاداری روز عاشورا را به طور رسمی در بغداد معمول کرد.

در مصر نیز خلفای فاطمی به عزا و سوگواری اباعبدالله پرداخته و در قاهره که تازه بنا شده بود و بغداد در روز عاشورا دستجات عزاداری تشکیل می‌شد.

از زمان روی کار آمدن آل بویه، عزاداری شهدای کربلا با شدت و ضعف ادامه داشت تا اینکه در زمان تیموریان این مراسم رواج بیشتری یافته و به کشورهای آسیایی نظیر ایران و برخی کشورهای عربی و شمال آفریقا گسترش یافت.

عزاداری سالار شهیدان در ایران در عصر سلسله صفویان، بعد تازه‌ای یافته و توجه مردم ایران به عزای حسینی زبانزد خاص و عام شد.

در این عصر بود که مردم منطقه آذربایجان پیشتر از سایر نقاط کشور به افتخار تشیع نایل و نخستین دستجات عزاداری حسینی به شکل امروزی در تبریز و اردبیل تشکیل شد.

این گونه بود که یاد 'محرم' 61 هجری قمری و حماسه‌سازان قیام خونین عاشورا به عنوان نقطه عطفی پویا و زنده پا به پای عصرها و نسل‌ها در بستر تلاطم تاریخ شکوفا ماند و فراز و نشیب‌های تاریخی نتوانست غبار زمان بر روی آن بنشانند و در این راه آذربایجان همواره فرهنگ ساز و پیشتاز بوده است.

مدیر کل تبلیغات اسلامی آذربایجان شرقی در این خصوص می‌گوید: آذربایجان شرقی همواره پیشتاز تشیع در کشور بوده و نخستین هیات مذهبی و عزاداری امام حسین در تبریز شکل گرفته است.

حجت الاسلام حمید عظیمی اظهار کرد: در حال حاضر بیش از سه هزار و 700 هیات عزاداری و مذهبی در استان فعالیت می‌کنند که از این لحاظ در کشور جزو اولین ها می‌باشیم.

وی افزود: از این تعداد یک‌هزار و 700 هیات در تبریز فعالیت دارند.

نماینده ولی فقیه در آذربایجان شرقی و امام جمعه تبریز نیز در خصوص برکات ماه محرم گفت: ماه محرم بهترین فرصت برای بازگویی برکات وجود ولایت فقیه و تحکیم این موهبت الهی است.

آیت‌الله 'محسن مجتهد شبستری' اظهار کرد: فرصت تبلیغی ماه محرم باید در جهت ترویج شعائر اسلامی و فرایض فراموش شده دینی صرف شود.

وی با بیان اینکه ولایت بهترین خط سیاسی است، تأکید کرد: بیان حقایق از سوی روحانیت اشکالی ندارد، ولی نباید به گونه ای باشد که به تضعیف نظام، دولت و ولایت ختم شود.

امام جمعه تبریز، وظیفه روحانیت در شرایط فعلی را پاسخگویی منطقی به نیاز معنوی و معرفتی مخاطبان دانست و گفت: روحانیون باید در منابر دهه محرم زمینه‌های غیرت دینی، بصیرت، شجاعت، عزت نفس، استقامت، ایثار و شهادت، آزادی‌خواهی، امر به معروف و نهی از منکر، ظلم‌ستیزی و اخلاص که از اهداف قیام عاشورا است را بیان کنند تا فلسفه قیام کربلا بیشتر تبیین شود.

آیت‌الله مجتهد شبستری با اشاره به برخی بدعت‌ها و خرافه‌گویی‌ها تأکید کرد: آیین‌ها، اشعار و مداحی‌ها باید مطابق با شان امام حسین (ع) و مستند باشند.

نماینده مردم آذربایجان شرقی در مجلس خبرگان رهبری همچنین گفت: اهداف نهضت امام حسین (ع) باید در برنامه‌ها و آیین‌های عزاداری به جهانیان انعکاس یابد.

حجت الاسلام محمدتقی پورمحمدی افزود: اشعار و سخنان مداحان، ذاکران اهل بیت عصمت و طهارت و علما باید یادآور اهداف نهضت حسینی برای مردم و آزادیخواهان جهان باشد.

وی گفت: عالمان و مداحان اهل بیت (ع) باید از ترویج خرافه‌گویی در عزاداری‌ها جلوگیری تا هدف و فرهنگ قیام عاشورا در عزاداری‌ها از بین نرود.

امام جمعه مراغه افزود: مردم با حضور در آیین‌های ماه محرم و عزاداری برای امام حسین (ع) و یاران باوفایش موجب ترویج نهضت عاشورا و اهداف قیام امام حسین (ع) می‌شوند.

حجت الاسلام پورمحمدی، از عزاداران حسینی خواست در آیین های ماه محرم، ماهیت اصلی عزاداری برای امام حسین (ع) و یارانش را حفظ کنند.

وی اظهار کرد: علما و مداحان نیز باید آگاهی و اطلاعات خود را در زمینه اهداف قیام عاشورا افزایش دهند.

گزارش از: پیمان پاکزاد